

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH-MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenként kétszer: **Vasárnap és csütörtökön.**

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL:

A bajai utcával szemközt Falcione-féle ház,
hova minden, a lap szemléti és anyagi részét illető közlemények
intézendők és minden díjak fizetendők.

Kiadó-laptulajdonos és felelős szerkesztő:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt.
Néptanítóknak egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„ZOMBOR és VIDÉKE“

1892-ik évi XI. évfolyamának II. negyedére.

Lapunk előfizetési árai a következők:

Egész évre	8 frt.
Félévre	4 „
Negyedévre	2 „
Néptanítóknak:	
Egész évre	6 frt.
Félévre	3 „
Negyedévre	1 „ 50 kr.

Hazaírási tisztelettel

„ZOMBOR és VIDÉKE“

szervezősége és kiadóhivatala.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fönnakadást szenvedjen.

A belügyi budget és — Bácsmegeye.

A belügyi budget tárgyalása alkalmából szövegére kerülend Bácsmegeye közléte. — a mint azt régen megjövendültük.

Bácsmegeye — a legkorruptabb törvényhatóság az országban, melyről az országos sajtó legtöbb botrányt kénytelen egy évtized óta regisztrálni.

De a parlamentben nem hozott szóba. — leszámítva egyes jelentéktelen kezdeményeket, — a megye közéletének annyi visszassága.

Bácsmegeye egy évtized óta a pajtáskodás játéklapdaja, melyet a protekció dobál a nepotizmus kezébe.

Egy gazdában kincses bányá, melyet vakmerő módon kiaknáznak palam et publice.

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

Az új emberek.*)

Fernbach József.

— A Bácsmegeye kernyjai kerület képviselője. —

A bácskai sváb nagyon büszke azokra, a kik soraitól kiemelkednek, így első sorban a Szemző családra, mert a boldogult Egler, a Szemző-család alapítója is az ő vértől való volt. Az öreg Szemző, a ki gyermekének tíz milliót vagyont hagyott, a bácskai sváb a szorgalom és takarékosság mintaképének tartotta, a meg élt és ilyenek tartja ma is holta után. Azt mondják, ha az öreg Egler lehetett tiszteres milliomos, hát miért ne lehetne más is. S a bácskai sváb okoskodása nem hátraváló, mert a Szemző-családot emelkedésben gyors tempóban követte a Fernbach és a Lelbach család, a kik ma milliomosok és követte sok névtelen százezres, a kiknek a száma ezrekre rug.

Ha statisztikai adatok állanának rendelkezésemre, kimutathatnám, hogy Bácsmegeyében ma a nemzeti szellem előharszásának többsége azoktól kerül ki, a kik egy pár évtized előtt még magyarul sem tudtak. Nincs Bácsmegeyében németajku közeg, a melyből néhány pap, ügyvéd, orvos, mérnök ki nem került volna. Ugy, hogy ha ma valaki Bácsmegeye intelligenciáját nézi s szemet vet arra az erős buzgólkodásra, melyet a nemzeti szellemben kifejt, kénytelen konstatálni, hogy e nagy nemzeti erőt rövid néhány évtized alatt a svábság szolgáltatta.

Fernbach Józsefnek nagyon könnyű volt képviselőnek lenni: milliósnak a fia s aztán unzer kind! Ellenjelöltje, a járási főbíró, csak 300 szavazat felé járt, mikor ő már az 1800-at is elhagyta.

Pedig mindennek készült, csak képviselőnek nem. Az apja fia nevelésénél nem gondolt arra, hogy minél nagyobb urat esinéljen egyikből-másikból, hanem arra, hogy minél képzetlenebb értelmi munkásról nyerjen bennök nemcsak ő, de a haza is. Fernbach József elvégzte a magyar-óvári gazdasági akadémiát, azután a drezdai kereskedelmi akadémiát és hazament, értékesíteni praktikus ismereteit ott, a hol legjobb hasznát vehette: apja gazdaságában.

* A „Budapesti Hírlap“ vasárnapi számából vesszük át e szellemes karcolatot mely bár nem sok helyismerettel van megírva, de annak érdekében reánk nézve: mert belélek sok oly dolgot tudunk meg, melyről eddig itt vajmi keveset hallottunk. A szerk.

A közélet romlottságát jellemzi, hogy a sajtó legkegyetlenebb ostromozását nyugodt phlegmával viselik el. s a minék századrésztét se viselhetné el békén a magán ember, azt nagy lelki nyugalommal tűri a megye legmagasb állásu tisztviselője.

Egy egész könyvtár lenne abból, ha a botrányos visszaéléseket össze akarnók gyűjteni.

A sikkasztások és pásek egész legiói közöltettek e lapok útján a közönséggel, de sem a megtámadottak, sem felelővölői nem hederítettek a súlyos vádakra.

A nagy közönség ily körülmények között kell, hogy hiteit adjon a vádaknak, mert valóban el nem képzelhető, hogy oly természetű bűnök leplezését, milyenek általunk nyilvánosságra hozattak, ha nem valók, agyon hallgatni lehessen.

Igy pl. képzelhető-e az, hogy Grómon Dezső hallgatag jött ama súlyos vád hangoztatását, hogy a bácsmegeyei gazdasági egyesületnél fennálló nagyobb összegű tartozását Sándor Béla főispán közbenjárására, mint behajthatatlan iratták le, annak megjutalmazásaként, hogy Grómon védje Sándort a miniszteriumban?

Pedig ez a vád számtalanszor szemére lett lobbantva Grómonnak. Hallgatott, mert igaz! És védte Sándort nyíltan és titokban.

Avagy elhallgatná-e Sándor Béla, hogy ő házassági engedélyeknek pénzét való elárúsításával vádoltassék sajtó útján, — ha ez valótlán?

Hát mikor a bácsmegeyei főszolgabírák azzal vádoltattak, hogy a jegyzői állásokat pénzért adogatták!

Igaz, felhívás lett akkor a megyei közönséghez intézve, hogy jelentkezz az, a ki e vádat bizonyítani tudja; de sajtóperem nem indítottak a főszolgabírák, holott ha azt teszik vala, akkor egy sereg oly megválasztott jegyzőt lehetett volna a jury elé állítani, kiket óriási ellenzés mellett a főszolgabírói önkény ültetett a község nyakára. Egyébiránt a községi jegyzői kar viselt dolgai se kiesínyleendők.

Ezek egy harmada állott nemrég fenytő és fe-

gyelmi vizsgálat alatt, most nem tudjuk, hogy hányan állanak, de tudjuk, hogy a panaszok folyton fölhangzanak, s hogy nem egy deputáció jár évről-évre a belügyminiszterhez a községekéből, hogy szabadítsa meg a jegyzőktől.

Az árvaügy, — mely egy erélyes árszászéki elnök kezei közt javulásnak indult, — a multban a visszaélések egész özönét tárta föl a nélkül, hogy a bűnösök lakoltak volna.

A közvélemény Bácsmegeyében az elkeseredettség oly magas fokan állott, hogy népzendületektől lehetett tartani.

Csak az a remény tudott némi nyugalmat előidézni, hogy nemcsakára bukik a kormány s vele a Sándor-uralom.

A kormány azonban megtanulta Tisza Kálmántól, miben áll a hosszu uralodás titka.

Tisza uralmának talpköve volt a minden dologra készségesen használható főispáni kar, melynek feladata minden dologra készségesen használható főszolgabírákat toborzani, a kik viszont engedelmes rabszolgákat teremtenek a községekben.

Igy vált a visszaélés és bűn egy circulus vitiosussá.

A belügyminiszter kénytelen megtartani a mindenre használható főispánt, habár ellene az egész megye fölzudul s a panaszok özöne árasztja el a belügyminiszteriumot. De Sándor Béla főispánnak sines eszéigában az országok nagymestereit, a főszolgabírákat ránczba szedni, valamint hogy azok is testvériesen esőkolóznak a községi jegyzőkkel.

„Per-tu“ itt minden tisztviselő.

A „per-tu“ uralja a helyzetet.

A méltóságos és nagyagsos urak leereszkedően vegyülnek el a tekintetes urak „per-tu“-ival.

Ki fogja az ő „te-s tu“-barátját „malheur“-be hozni?! Mindenkit tartani kell, a mig csak a bűnök sulya alatt le nem zuhan a mélybe, hanem aztán ha lenn van, akkor rugnak egyet rajta, hogy a „per tu“-pajtás elő ne huzakodhassék a régi konnexiókkal.

Hat a mint fölültem a „győri vonásra“*)

— Hogy előlrő kezdjem — fakadtam sírásra,

Jó hogy magam voltam esupán a kupéba,

Szabadabb vala így könnyeim folyása,

Megsírattam mindent, a sok jó barátot,

Vendéglátó házat, édes mulatságot . . .

Azt a két forintot, azt se felejtettem

A mit bucsúzáskor cognacra fiztettem.

Szokott „gyorsasággal“ eljutottunk Győrig,
Pályaudvarban ott áztam, fáztam bőrig,
Végre beronték az ebédlő terembe
— „Nagy gulyást!“ . . . harsogám s szágultak remegve.

Pohár, tányér esörren, villa és kés zörren,
Köbor szellő szárnyán konyhailat roppen,
Has korog, esikorong, az ajtó nyikorog . . .
— „Nagy gulyást rendeltem! Hol késik, mi dolog?“

— „Azonnal!“ — s fut, szalad, pinczért nem egy, száz is,
Kilenczvenkilenczet kitört tün a fráz is,
A melyik ep maradt, az meg — teremtette! . . .
A nagy gulyásomat csak elfelejtette.

Pohár, tányér esörren, villa és kés zörren,
Köbor szellő szárnyán konyhailat roppen,
Has horog, kong-zörög — vonat zug, dübörög,
„Mehet!“ . . . gulyást, pinczért elvitte az ördög . . .

S barátom, így értem egész Nagyváradra,
Koplatva, éhezve, halálra fátarva,
Mert a központban — no, de tartunk rendet,
„Budapesti kiszállni!“ — fútyál, sipol, csengett.

Tudod, mily elégus lábszönyeg volt velem?
Hej, de hogy lábszönyeg, inkább veszedelem.
Jó főnököm iltthon melegen ajánlja:
„Vigye el az utra, nem hál meg a lába.“
Hát én el is hoztam, bár ne hoztam volna.
Anny borralvól nem osztottam volna.
Mert a szemét szurta mindenek hordárnak,

*) Vonás — dunántúliasan vonat. Győri-vonás“ a Sopron-Győr közt közlekedő vicinális vasut, híres a lassúságáról.

Verses levél,

melyben a szerző Sopronból Kolozsvárra való keserves utazását nygói el egy poeta barátjának.

Kedves barátom!

„Az igéret szép szó, ha megtartják úgy jó“
Gondolod magadban, hogy elmult vagy egy hó
S levelem csak késéit, várátot magára,
Pedig mondtam, ott lesz póta fordultára.

Nos, barátom, én szavamat tartottam,
Napestig a pósta előtt áserogtam,
Lestem, hogy forduljon, de az Isten adta
Nem mozdult helyéből, a hogy meg van rakva
Ugy nyuguszot. Nem hiszed? Ésküszöm az égire!
Keményo föléle, nem pedig pinczéje.

A sok ácsorgásba végre beleuntam,
Rozsda-ette, marta tollahoz, im nyultam,
Beszáradt téntámat fellezestvén vízzel
Irom e levelet nagy kinnal, röss rimmel,
Mert immár ideje, hogy te is bússzódj,
A miért minapában majd agyon verseltél.

A bácsmegei állapotokat kell egy kissé szellőztetni az ország színe előtt.

Az országnak is ismernie kell ezt a megyét, hogy annak idején, ha Apponyi gr. körül az uralomra s innen tömegesen fognak a korrumpált elemek kiakobolhatni: ne tekintessék ez pártbosszúnak.

Egyéb célja a szellőztetésnek nincs.

A bácskai ellenzék ennél többet nem is óhajt; nagyon meg van elégedve, párttaktikai szempontból, azzal a főispánnal, a ki lehetővé tette, hogy ezuttal a megye fele, s a ki lehetővé fogja tenni, hogy jövőre az egész megye a nemzeti párt lobogói alá vonuljon.

Országgyűlési napló.

— **Budapest, apr. 1.** — Minden izgalom nélkül, sőt ugyyszóval az érdeklődés teljes híjával szavazott ma a képviselőház az 1892-ki költségvetés általánosságban való elfogadására. A szavazás előtt lettek volna meg a záróbeszédok, azonban sem Hegedűs Sándor bizottsági előadó, sem Apponyi Albert gróf nem élt a színi jogával s a kormány feje és a szabadelvű pár kikiáltott vezére, a miniszterelnök, sem találta szükségesnek, hogy nyilatkozzék. A kormány részéről csakis Wekerle pénzügyminiszter szólalt fel, a ki azonban a vitának csakis pénzügyi és közgazdasági momentumaira reflektált, a politikaiakat figyelmen kívül hagyta. A beszéd során a miniszter fontos kijelentéseket is tett a bankkérdésre, az adó-reformra s az italmérési jövedék jövődi kezelésére vonatkozólag. Helfy Ignác és Molnár József a kormány és pártja részéről egyéb felszólalás nem történt, a pénzügyminiszter mai beszédével való polemikára voltak kénytelenek szorítkozni s ebbeli kötelese- ségüket okosan, röviden és általános figyelmetlenség közt rótták le.

A szavazás felállással történt s mint már mondtuk, a költségvetésnek nagy többséggel való elfogadásával végződött.

A részletes tárgyalást a ház hónap az ugynevezett kisebb tárgyalással kezdi meg.

— **Budapest apr. 2.** — A képviselőház ma egy nevezetes határozattal kezdte meg a költségvetést részletes tárgyalását. Leszavazta a külön magyar udvartartást, miután előzőleg Wekerle pénzügyminiszter, a kormány nevében, kijelentette, hogy a kormány kelébben tárgyalások fognak, hogy „államjogi helyzetünk az udvartartás külső megjelenésében és érintkezéseiben miként nyerjen megfelelő kifejezést.” Tehát a közjogi intézmények ama fejlesztése elől, melyet a felirati vita során a kiegyezés betűjével és szellemével összeférhetetlennek vitatott, a kormánynak sem lehetett kitérni. Egyébként ezt az ellenmondást az elvi álláspont s a gyakorlati cselekvés közt a kormánypárt a legzűgöbbs helyesléssel fogadta s bizonyos megnyugvással az ellenzék is, a mely pedig formulázott javaslattal lépett föl külön magyar királyi udvartartás állítására. Ez álláspont érdekében Eötvös Károly, Bókai József, Ugron Gábor, Pázmány Dénes és Visontai Soma szólottak, mindnyájan csak érdekeset mondva és nagy figyelem közt. A határozati javaslatra, melyet Pázmány nyújtott be, névszerűen szavaztak. A javaslat mellett 82-en, ellene 110-en szavaztak s így a kormány többsége 28. Az eredmény kihirdetése után Hoitsy Pál felszólalt, hogy a szavazás érvénytelen, mert

az igen-nel szavazókat senki sem jegyezte. Altalános konsternáció és roppant zaj a ház minden oldalán. Végre nagy nehezen szóhoz jut az elnök, majd nyilatkozott Szederkényi jegyző is, a kire a javaslat mellett szavazók jegyzése volt bízva s a ház a szavazást szabályosan történtnek elfogadta.

Ezután a költségvetési vita folytatása hétfőre halasztatván, kérények kerültek sorra. Altalánosabb érdekű Somogy megye felirata a koronázás 25-ik évfordulójának megünnepelese tárgyában, a melyre vonatkozólag — Ugron Gábor és Polónyi Géza felszólalása után — Szárpár miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány részben előterjesztést fog tenni a képviselőháznak. — A többi, nagyobbára helyi érdekű kérényeknél Madarász József, Hévízy János, Remete Géza, Ugron Gábor és Ernusz Kelemen szólaltak föl.

Az ülés végén Csáky közoktatási miniszter általános megnyugvásra válaszolt Madarász Józsefnek a temestem- gyi tanügyi állapotokra vonatkozólag hozzá intézett interpellációjára; Polónyi Géza pedig az igazságügyminisztert interpellálta meg az ügyészi indítványok hírlapi közlése miatt.

— **Budapest, apr. 4.** — A házszabályok fölötti viták, úgy látszik, allandóakká lesznek az erélyes elnöki vezetés alá fogott képviselőházban. Az első kontroverzia abból támadt, hogy Wekerle pénzügyminiszter levélben az összehárthatósági bizottság határozatát kérte arra nézve: vajjon az osztrák-nagyar bank alkormányzói állása, melyet Hieronymi Károly csak az esetben hajlandó elfogadni ha megmaradhat képviselőnek, kompatibilis-e, vagy sem a képviselőséggel? Horánszky Nándor, Horváth Gyula, Madarász József és Beöthy Akos tiltakoztak ellene, hogy a bizottság valamely inkompatibilitási eset beállta előtt legyen megkérdendő a végre maga Wekerle is belenyugodott abba, hogy levele fölött térjen a ház napirendre.

A kabinet-iroda tételénél Horváth Gyula, Horánszky Nándor és Csanády Sándor szólottak az ellenzékrol s kívánták, hogy a kabinet-iroda magyar része az ő felsége személye körül minisztérium expozitúrájakkal vonassék be az alkotmányos szervezete. A mai állapokat Szögény-Marich László és Szárpár Gyula gr. védte meg. Az állandó országház tételénél Szederkényi kérdésére a miniszterelnök kijelentette, hogy az új országház 1895 re nem lesz ugyan még készen, egyes helyiségeit azonban a millennium ünnepségeire fel lehet használni. — Végre hosszabb vita indult meg a közö- gyi költségek cziménél. Felszóltak Madarász József, Beöthy Akos, Wekerle pénzügyminiszter, Hoitsy Pál, Horánszky Nándor, Pulszky Agost, Horváth Gyula, Lits Gyula és Grómon Dezső.

Megyei s helyi hírek.

* **Kitüntetés.** Popovits Panto petrovszelli g. k. lelkész megkapta az arany övet. Tudvalevő ő volt az ő-beszei kerület kormánypárti jelölje érdekében a legnagyobb kortes, azzal a meg- yeleg jóváhagyott elv mellett, hogy a „cél szentesíti az eszközt.”

* **Inség-koncert.** A f. hó 2-án rendezett „inség”-koncert kiváló sikerrel mar lapunk most számban emlékeztünk meg. A koncert egy-egy kedves program-pontját, a „La Serenata” című trióval csak főtulog emlékeztünk meg, mely mulasztásunkat most akarjuk jóvátenni. A trió: zongora, gordonka és énekűl alakult a mi nem mindnapos összetétel. Kiemelendők tartjuk a triót azért, mert valóban föl emelkedett az műkedvelői színvonalnak s úgy szólván „peche de resistance”-a volt az estélynek. Ruprecht Alajos ur igen kedves, fölbuzsáztató barátonnal rendelkezik, melyet jól használ fel a éneke érezt sziv melyből fakad. A közönség vi-

haros tapsai arra kényszeríték Ruprecht urat, hogy egy magyar dalt is énekeljen el. A magyar dal varázsa csak növelte a lelkesedést s egy vélnék, Ruprecht tanár ur számára oly elismerést bü- dösít, a melyre büszke lehet. Az estély — mint halljuk — 600 frtnyi tiszta jövedelemmel gyarapította a felvidéki tót atyafiak ré- szére gyűjtött, nagy összegű adakozásokat.

* **Nyugdíjazás.** Ritter Agost, a kulai m. kir. adóhivatal ellenőre betegsége folytán saját kérelmére nyugdíjaztatott.

* **A jegyzői-szigorlatok** f. hó 12. és 13-án tartatnak meg; első nap az írásbeli, második nap a szóbeli vizsgálatok tar- tatnak meg.

* **Pályázat van kiírva** a bajai kir. járásbírósnágnál al- bírói és a zombori m. kir. pénzügyigazgatóságok iródtisztsíri ál- lásokra.

* **Eljegyzés.** Ifj. Szemző János, titeli szolgabíró, id. Szemző János kir. tanácsos, helybeli nagybirtokos II. vasárnap jegyezte el Ergh Jozefin kisasszonyt, dr. Ergh Mihály kerynjai köz- ségi orvos és földbírtokos leányát.

* **Meghívó.** A zombori általános ipartestület zászlósen- telési ünnepélyre részvétet ifjuság f. évi ápril hó 18-án, vagyis husvét második napján a „Vadászkürt” szálló összes termeiben a felvidéki inességek javára jótékony célú táncestélyt rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté esti 8 órakor. Belépőtíj: Személyenként 1 ft. Csaldagyú (3 szedatny) 2 ft 50 kr. Karzat 1 ft. Felülíteségek közzüvel fogadta- nak és hírlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre váltáttok Kollár Jo- zsef és M.ayer és Thum urak kereskedésében és este a penzánál. A kiküldött rendezőség: Dr. Fratrievsiech Aszt Vencz, elnök, Dr. Viesek Andrá, jegyző, Siehermann E. Mihály, pénztáros, Schiek Károly, ellenő. Irkíts Bogdan, Czizl Jozsef, Holeczer Marton, Kretsmár József, Lútvay Antal, Nevoja Ferencz, Nevoja Jozsef, Pastrovics Károly, Spitzer Vilmos, Stebler Sándor, Sulyc Ferencz, Zarubsky Gyula.

* **A bírák és ügyészek rangsorozata.** Többször- lés folyamodás törvényesek és ügyészek legúj kérényvel fordultak a képviselőházhoz az irant, hogy a tisztséleli fizetésekét szabá- lyozó törvényben a budapesti első folyamodású bírák s ügyészek ne osztassanak be magasabb s a vidékiek alóbb rangszályaiba. Mint illetékes forrásból értesülünk, ez a feltevés, melyből a kéré- nyek kiindulnak, a törvényjavaslat intencziójának teljes felérté- senülései. A törvényjavaslat ugyanis egyáltalán nem kontemplálja azt, hogy a budapesti ügyészek és bírák magasabb, a vidékiek alóbb rangszályaiba osztassanak be. A javaslat terve vette ugyan hogy a bírák és ügyészek egy része a hetedik, a többi a nyolca- dik rangszályaiba jusszon, de az merőben ki van zárva, hogy e beosztásnak az képezze alapját, vajjon az illetők Budapesten vagy másutt vannak-e alkalmazva.

* **A botrány folytatása Baján** czimén az esetről következők írja P. H.: Bajáról ismét újabb katonai botrányról érkezik hozzánk jelentés, mely azonban ezuttal hamorosan végett ért, még pedig hősére nézve rossz véget. Ime a tudósítás: Vasár- nap este fél 9 óra tájban a „Nemzeti Szállóban” körülbelül 120 főre tehető vendégsereg mulatott, köztük sok helyi és a sulyo- san sérült Dankó zenekara játékaiban gyönyörködött. Az étterembe egyszerre bejött ő-moroveziai Heinrich Géza, es. és kir. huszártisz- helyettes is, egy környékbeli község segédgyűzőjével s mindjárt azzal kezdte, hogy Dankó zenekart összerapítással fenyegette, ha mer játszani, aztán, látva a közönség megrököcsöt, kihívó módon fixírozni kezdte asztalról-asztalra a vendégeket és egyiket-másikat: „mit néz maga resin . . . kinek van velem baba . . . hogy hívják magát, s efféle kérdéseket innultálta, sőt az egyik asztalán ülő Schwartz Matyas vállára tőtt, ki erre felragadt. Heinrich tiszthelyettes kardot akart rántani. Ekkor azonban Deutsch Lipót hátulról elkapta, szándékában megakadlyozta, mikor is a vendégek közül többen a tiszthelyettesre rohantak, földre terptették és a kávévalosít elvitattották, a töle elvett kardot pedig a rendő- rőrségnek átiszolgáltaták. Heinrich a szomszédos ház udvarába menekült s a szállás által sebetlen értesített négy tiszt beköcsös el- szállította. A tiszthelyettes törtől nagyon föl vette hevalva. Az eset után sok katonatiszt jelent meg a „Nemzeti Szállóba” étterembe, a hol a jelenlevő közönségtől a történetekről maguknak informá- ciót szereztek s azután nyugodtan távoztak. Tízti körömben is be- fejezetnek tekintik Heinrich Géza tiszthelyettes katonai karrierjét; a nagy közönség mindazonáltal nyugtalan s gyökeres rendszabá- lyokat kíván. — A Dankó-éle eset katonai ellátása eddigelőt is- meretlen. Dankó Gábor jelenleg lakásán ápolják s bár sebei elég súlyosak, (két kezén is megsebesült), foglyogulása után elő- reláthatólag mégis folytathatja művészetét.

* **Az európai híri kis művés,** a hétéves Ko- czalszky Raoul e hó 3-én hétfőn tartotta hangversenyét városunk- ban a „Vadászkürt” nagytermében őszintén megvalviva, egy kiesit kételkedve mentünk a kis művészt meghallgatására, alálheltük, hogy 7 éves létere valaki oly tökély produkcióján a zongoramű- vésszet terén, hogy nagy, művelt városok közönsége élvezetet találjon benne; Budapesten már négy ízben lépett föl a kis Raoul mindig számos hallgatóság jelenlétében. De mikor a nyolc órá- tól te s egy aranyos, székeltűrt füeska szaladt föl a podiumra, hol Csermek zongorája állott, s a felhangzó tapsra élénken me- ghajította magát, eltűnt minden gyanu s bámulva láttuk, hogy itt a természet egy sajátságos játékaival állunk szemben Igazán ke- dves egy látvány volt ez az élénk füeska, a mi kek ruhájában, széles fehér gallérijával baloldalán az európai udvarokban kapott érdemjelekkel ott állt a zongora előtt. A szekek két nagy könyvel tettem magasabbá, a pedálra meg egy egészen sajátos számoly- szerkezetet alkalmaztak, két a pedálra erősített lécczel s a kis Raoul erre helyezte lábcsakát, mert máskülöben nem értek volna le. Impressziója mellett foglalt helyet s atyai gondok ellen- őrzte minden mozdulatát. A kis művészt nagy művészetek módjára körülnéz a teremben, vajjon van-e elég esend, méltó művésztetelhez. Vár még minden lecsendesül. Aztán rákezd. Játéka igazán játék, s a kis virtuóz azt a benyomást teszi ránk, mint egy játszó fü- eska. Csak hogy a mi másnak elber a korban a labda vagy a katonásdi, az neki a zongora. A megerőltetés, a gondolkodás, a fesz legkisebb jele nélkül jartatja újját a billentyűkkel folyton élénk mozdulatokkal kísérve játéka, majd a kótát nézi, majd a zene ütemeit kíséri ritmikus taglajléssel, majd a főtékat vesz ki jöködű gyönyörűséggel, majd a közönségre vet egy pillantást, majd fész- kelődik, mint a korabeli élénkűrvő gyerekek szoktak s nekünk eszünkbe sem jut aggódni, hogy valamelyik ütemet tán elhibázta, vagy zavarba jő. Darabjai a zongorajáték legfőbb régióiból valók Liszt, Chopin, Bach féle termékek, melyek a legnagyobb technikát és a legbensőbb költői inspirációt föltételezik. A mi az első illéti, azzal a kis Koczalszky már más is kellő mértékben rendelkezik. Tiszta fogása, gyönyörű eskálái nem hagynak kívánni valót. Liszt rhapsódiája

Rohantak, legyűrték, csufol kifosztának, Kezi küllereimet emeltek vagy harman, Meg a keztyümet is úgy hessék utánam. „Elbírom magam is, ne tessék fíradni!” Kértem, szitkozódam, de nem használt semmi Ekkor vettem észre . . . átkozott egy szőnyeg . . . „Nagyságos”-nak néztek, tán képviselőnek. Mert habár huszonöt csak aztan leszek még. Az „új parlamen”-ben kor lók lehetnék . . .

De hogy el ne ejtsem a felvett fonalt, Egy hetedik hordár jegyet váltani szaladt, Mert a másodikat eszengették e perczben Nagyvárad felé . . . hát megint nem ehettem Megis, hogy bensőmet kissé megnyugtassam, Egy nyolcadik hordárt neki szalasztottam „Csaszár zsemlyét, sonkát hozzon, vagy akármít, Ha egyebet nem, hat eskék egy — szafaladit!” Has korog, kong, zörög — vonat zeng, dőbörög, „Mehet!” . . . sonkát, hordárt elvite az ordög.

Nagyváradon aztán a kinszenvedésnek Vettem nagy garral ebédelőm véget. Ot porozó sonkát ettem asztótnak, Csak ezután estem neki az ebédnek. Négyezer vezíg ettem az egész élapot — Egy ur közelemben gyomorfüjást kapott, — S mikor már fíztem, egy latost vettem, Bökölt a szolgahad, én meg csak nevettem. Mivelhogy őt zsemlye hallgatott zsembebe . . . Hja, előrelátás! Kolozsvár még messze . . .

Az egész dologban azt rösteltem szörnyen, Hogy mikor panaszom ezután elnyittem, Számítva résztvevő, szomorú arcokra . . . Körötem mindenki csak a basat fogta. „Halaha! Elvezett?” — „Ha mondom! Szavamra!” „Reggeltől estelig!” — „Du kérem!” „Halaha!” „Ékező vagón it, mindjárt ez a másik Jólakhatott volna a megfúladásig” . . .

Királyhágó zordon, hó fedett szíllakkal Fogadott, dermesztő, mord, téli világgal, Jég panczóját zuva zajlott lent a Körös, Hígg, metsző szélhől lelt az orrom város.

Kinész Kolozsvárnak, de sehol sines páris, Vasútg vezető fényes bulevardja . . . Kétdólt ugyan még rongyos viskók állnak, Hej, de helye lesz majd remek palotáknak, Úgy kezdés év mulva . . . addig csak remélik, Szepítő egyletek tervezteik, mérk . . . Mikor „fogatommal” rajta végz másztam, Búzskecségtől égtem — bír egy kiesit fíztem. Itthon az ajúkát nem találtam társra, Mivel kilencz elmúlt s be voltak már zárva. De azért valahogy mégis bejutottam, Sok törődés után végre megnyitottam. Álmomban közzetek megint visszazaladtam — Kérlek, nehogy elhidd, csak úgy kitaláltam — Egész éjjel folyton nagy gulyást rendeltem, S mikor már-már hozták — akkor fölébredtem. Úgy hajnal tájában viskók gyötörték, Félelmes alakok fenyegetve jöttek . . . Elöl tarka kezűk sikkos koponyéjében Egy réd üldözött rém . . . Oh, jsi, megismertem, Az udvari szabóm . . . sötéten nyomába! Hitelezőmnök hosszu, nagy gardája . . . „Kegyelem, kegyelem!” . . . „Nincs se földön, égen!” Iszonyú egy harez volt, azt hittem, hogy végem, Ha egygyel számoltam, száz is akadt ujra

Reggel a nachtkastilim fel való borulva . . .

Most veszem csak észre, a kadenziákha Nagyon belejöttem s itten egyfolytába! Elélnék, elírnék az ítelet napig. El-elaraszatnának rimmel, akár nyakig. De hogy ne állhasson még tán neked fölfebb, Vagy hogy felbuzdulván, írj valahogy többet, Szágdólo penumatt lát megzabolozom, Vad poganzomnak szépen kipányvázom. Tisztelem egyenként a tisztelendőket, Kivánok nyugalmas, boldog, jó időket, Tégid is esköllök, felel nem sokára. Hanem légy igralmas, hogy ha írsz — próbába.

Szerető barátod
Vojtkó Pál.

torlása ezéjjából az összes iratokat az 1880. évi XXXIII. t. c. 40. §-a értelmében illetékes újdíkei kir. járásbírószághoz átvettem, a feljebbentégyéb vádpontjaira néve pedig a további büntető eljárás megkezdésére rendelteti. Mert:

A bűnvádi vizsgálat folyamán kihallgatott Meszik Sámuel, Mihály Pal, Gyurovka György és Maczak Mihály tanak vallomása által bebiztosított látszik azon körülmény, hogy Steltzer Frigyes felfüggesztett kiszácsi ág. hit. evang. lelkész Herstein Gyula helyettes lelkész azzal fenyegette, hogy őt, ha a következő napon megtartandó isteni tisztelet teljesítése végett a templomban júni merészkedik, karddal kezében fogja várni az ajtóban. — másrészt a fent nevezett helyettes lelkészről többek előtt akként nyilatkozott, hogy Herstein Gyula a papi tiszt viselésére méltatlan, s azt állította róla, hogy lányokat teherbe ejt és férjes asszonyokkal szembeni viszonyt folytat.

Steltzer Frigyes ellen akként a btkvk. 41. §-ba ütköző kihágás, ugy a BTK. 258. §-ban körülírt rágalmozás vétségének jelensége látszanak fenforogni, az összes iratok az ezek elbírálására illetékes bírósághoz való átutalást kellett elrendelni.

Egyéb a feljelentésben foglalt vádpontokra néve a további büntető eljárást megszüntetni kellett azért, mert habár igazolást nyert is azon körülmény, hogy Steltzer Frigyes a múlt évi július hó 20-án a helyettes lelkész által megtartott reggeli könyörgés alkalmával a templomból néhány hívót kiszóllított, de miután ez alkalommal semmi az újatosság megzavarását okozó botránny nem követtezt el, a BTK. IX-ik fejezetében körülírt vétség ismérve fenn nem forognak. De nem forog fenn a valós szabád gyakorlat elleni vétség sem, mert Steltzer Frigyes kiszácsi ág. hit. evang. lelkész, a helyettes lelkész kirendelése dacára, a felfüggesztés tényének a kiszácsi ág. hit. evang. egyházzban való kihirdetése s a lelkézi hivatal tényleges átadása előtt, magát a papi jogosítványoktól megfosztottának nem tarthatta. — Steltzer Frigyesnek az utadót szabályozó törvény és törvényes rendelkezések elleni igaztásban való részesség igazolva nem lévén. — más részről Herstein Gyula által feljelentett azon körülmény, hogy 1891. évi július hó 20-án Steltzer Frigyes boxerrel és fergőpisztolyal (!) fenyegetőzött, feljelentett tagadásával szemben beigazolást nem nyerve, — mindezek tárgyában lolyamatba tett eljárást, — a helyettes lelkész Bányász Mihályra vonatkozó, s külön lolyamatban lévő eljárás kivételével. — megszüntetni kellett. Kelt Újdíkek, a kir. törvénytörvények 1892. évi február hó 29-én tartott üléséből. Riez, s. k. kir. törvénytörvények elnök. Jójárt, s. k. kir. törvénytörvények jegyző. (P. H.)

Miután a kihágási és becsület sértési panaszok hat hónap alatt elévülnek; az újdíkei kir. járásbírószághoz áttett feljelentések nem lesznek tárgyalhatók sem, amit én igazán sajnálók, mert ellenkező esetben alkalom nyílnék bebizonyítani, minő svindlernek azok, kik engemet feljelentettek. No de előbb vagy utóbb mégis csak találkoznunk fogunk, nem ugyan bunkóval, boxerrel vagy revolverrel, hanem szellemi fegyverekkel küzde meg. Biztosítalom Bácsmegyét, hogy Sándor Béla főispán úr bizonyosan menni fog, — magával vive a Kőszeghyeket, Kolozsváriakat és Hersteinokat. Egy híres főispántól tudom, hogy a közigazgatási reform életbeléptetése alkalmával mostani főispánunk nem marad meg helyén. Ama főispán azt kérdezte tőlem, osztom-e Riez György kúlai földbirtokosnak ama nézetét, hogy Bácsmegyében talán egyetlenegy ellenzéki képviselő sem választott volna meg, ha a ministerium Sándor Bélát a választások előtt idejekorán elmozdította volna? Én igenlőleg felelelem, de többet ezen ügyről ezúttal nem mondhatok.

Magához Kőszeghy Dezső úrhoz kevés szavam van. Csak azt mondhatom neki, hogy ő a tótokat nem ismeri. Hát igaz, hogy túrlemesebb népet alig lehet képzelné a tótoknál. De ha a tót ember méltóságában sérte éri magát; elszántság dolgában nincs hozzá fogható. Kőszeghy uram úgy látszik nem tudja mi történt Szelenésen W m (Wundslim) községi jegyzővel. Ő is baromnak nézte a tótot, azt híve, hogy soha meg nem szólal a szája. De egy napon egy tót küldöttség lépett Schmausz Endre alispán úr elé, ezen küldöttség szónoka ilyen szavakat intézett az alispán úrhoz: „Tiszteleltem kérem Nagyságodat, vitesse el W m jegyző urat Szelenésről, de azonnal, mert ha én haza jövök s megnevezett urat még ott találom; én elhozom őt ide az alispán úrnak, amde nem e g y darabban, hanem poprikásoknak aprítva. Tudom hogy felakasztanak, de az akasztófa faldalmiért elégendő kárpótlás lesz nekem az a sok Miatyánk, mely lelküdvömért az ég felé szálland Szelenésről.”

Ilyen bátor férfiú Kiszácson is találkozott volna eddig, ha én nem volnék ezen község vezetője. Kőszeghy uram egy ízben azt mondta — talán részeg fölvel, — hogy az ő kutyája nagyobb úr a jegyző iródnában, mint bármely tót paraszt, és a csendőri kirendeltséget ezen szavai miatt kérte az alispántól. Más alkalommal azt mondta: „Ha a nép már régen megölt volna engemet.”

S íme, Kőszeghy jegyző urnak, bár a zsendőrok 5 hónap óta nincsenek Kiszácson, nem történt semmi baja, — csak egy mulató társaság esett fél közepén a kúta, de az is szerencsésen és élve kibálaszták a szegény tótok. De akár ő maga esett volna ama nagy mulatság éjjelen a kúta: őt is kiházták volna onnan a falu derek népe. Talán szeretetből? Korantsem, hanem azon tudatban, hogy halála vagy távozása esetére nekünk a főispán úr még külön jegyzőt adna mint ő: például tisztelet esperességi felügyelőnk kedves főt Skultéty Kornél urat. Érdeklünk tehát megkívánja, hogy Kőszeghy buntalan maradjon Kiszácson, Sándor Béla főispán bukásig.

Steltzer Frigyes.

Irodalom.

— „A tótok otthonáról Árvaországban” czime alatt igen érdekes és megfigyelésre tanakodó néprajzi monographia jelent meg. Szerkesztette: Nagy József, volt árva megyei turdosóni, jelenleg bezdán tár. tanító. A mű 226 oldalra terjed, ára 80 kr. és szerzővel Bezdában kapható. Mindenki figyelembe ajánljuk.

Budapest,

3 emeletes körüli palota, a legjobb vidéken, 30 év adómentes, a lakások a legegységben kiállítva, parquetfakkal, kárpitozott falakkal, fürdő-, elő-, eselédzsobákkal, csövekkel sat. kiállítva, 300.000 frtért, továbbá 2 emeletes, új sorkház, fenti kiállítással, a Kerespesi-ut közvetlen közelében, 9%-nyl tiszta jövedelemre, 80.000 frtért kevés készfetéssel eladatik, vagy pedig helyben fekvő házra vagy birtokra elcsereztetik. Továbbá ajánl k öleső családi házak megvételre. Bővebb értesítést csakis önévöknök szivesen és díjmentesen nyujti Löwy Emil hatóságilag engedélyezett, kereskedelmi- és váltó-törvénytörvények bejegyzett ingatlanok közvetítési ügynöksége IV. Ujlílu-utca 33. szám Budapest.

Urak,

a kik nem gyengéségen szenvednek, kérjék a Volta tanár után szerkesztett, minden államban szabadalmazott „RELECTOR” galv. elcten. készülékűről szóló illusztrált könyvet önzásnalatra. A testen való artikulált viselést biztosítja. Legtöbb orvos által kipróbálva, ajánlva és rendelve. A zsebben kényelmesen elhelyezhető. Kópiatok ingyen (boríték alatt 10 kros bélyeg ellenében)

THEO BIERMANN, electrotechnicus által, Bécs I. Schulerstrasse 18.

Bérleti hirdetmény.

A néh. Gyalokoy Rozália hagyatékaéhoz tartozó ház 810 fül beletelekkel (Zombor, Florián-utca 438 sz. a.) bérbe adó és azonnal használatba vehető.

Bővebb felvilágosítással szolgál Zombor, 1892. ápr. 3-án.

Lippert Ferenc, ügyvéd.

Orvosi és ügyvédi czimtáblák olcsón.

Öntött és írott czimtáblákat, czimereket, zászlókat, díszítési czikkeket és minden SZAKBELI munkálatokat fest, készít és ad kölcsönbe

ENGEL D., Hungária zászlógyár, czim-, czimrierészet és díszítési vállalat

BUDAPEST IV. gróf Károlyi-utca 26. gyár IV. Magyar-utca 23.

Árjegyzék franko.

Egylett Jelvények.

Tisztelettel van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint helyben a Szt.-György-téren VUITS-féle ház, a nagy szerb templom átellenében

„Concordia”

néven egy, a jelenkor minden igényeinek teljesen megfelelő

temetkezési vállalatot

létesítettünk.

A vállalat dusan felszerelt raktárt tart minden a kegyelet és gyász köréhez tartozó czikkeket, u. m. ércz- és fakoporsókat, selyem- és atlasz- szintugy szatén-szemfödőket, bársony fejpárnákat, gyertyákat, halotti öltözeteket minden nagyságban, művirágokat, sírkoszorúkat a legcsébb kivitelben.

Mindenmenny metetés rendezése a leggyéyszerűbbtől a legdíszesebbtől a legdíszesebb kivitelgel ellálatott.

Részletes díjjegyzék a vállalat helyiségeiben ingyen kapható.

Mídon sem költséget, sem fáradságot nem vetünk tekintetbe, hogy vállalatunk minden igénynek megfelelően, berendezett, azon helyzetben vagyunk, hogy megbízásoknak mindenkor pontosan és lelkiismeretesen a legutányosabb árak mellett megfelelő képesek vagyunk, s főtevékenység oldalanyul, hogy szolgálatainkért a n. é. közönség becses bizalmát kérdelemeljük.

Kiváló tisztelettel

Krizmanits és Bikár.

Magyar Országos Központi Takarékpénztár

Budapest, Deák Ferenc-utca 7-ik szám

engedélyez

törlesztéses jelzálogkölesönöket földbirtokokra

a kimitartott földadó vagy a színhelyen foganasított becsés alapján.

Kölesönkérvényekhez a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokjvi hitelesített alakban csatolandók.

A legkisebb engedélyezhető kölesön 1000 frt.

Bármínemű kérdések a fenti czimhez intézve, gyors ellntézés nyernek.

Obiát Károly könyvnyomdájából, Zomborban.

Bajos minták magányos revöknek ingyen és bérmentve. Szabóknak mintakönyvek bérmentlenül.

Öltözetekre való szövöetek.

Peruvien és Dosking a magas klerus számára. szabályozott szövöetek es. kir. hivatalnok egyenruhára, hadastyónok, tüzöttek, tornászok számára, líberálakra, billardok és játékalzatalokra szövöetek, loden vízhatlan vadászabátokunk, mosó szövöetek, utazóplátek 4 fütöl 14 frítig.

A ki ár-ndom-s, becsületes, tartos, tiszta gyapjú szövöetárukat és nem olcsó rongyokat akar venni, a melyek minden kalmártól udvaron ad-tnak el s alig a szabódíjt érik, az forduljon

Stikorfsky Jánoshoz

Brünnbe

Állandó szövöetráktár 1/2 millió frtbn felül.

A szárazföld legnagyobb üzlete.

Figyelemre méltó! A t. közönség oly czégek ellenében ítélik, a kik „maradványokat”, coupons-okat 3-10 m. nagyságban és ugynevezett szalonöltözetekhez való „levágások”-at földtesznek. Mí az ezen egyforma hosszmegelellökben fekszik nyilvánvaló szölamosság, mivelhog az ilyen maradványok stb. divatlan, elrontott és elnem ársútható darabokból vágtának ki. Ilyen hasznátalan portéka, melyet ezen czégek 2 és 3 közből vásárolnak össze, a vételár alig egyharmadát érik meg.

Küldés csak utánvétél mellett, 10 forint felül bérmentve.

Levelezés német, magyar, esch, lengyel, olasz és francia nyelven.

Borkivonat.

Egy pillanatyú előállítású kítűnő egészséges bornak, mely semmivel sem különbözik az igazi természetes bortól, ajánlom ezen törvényileg védett

különlegességemet.

Ára 2 kilónak (körülbelül 100 liter bort ad ki) 5 frt 50 kr.

Utítás ingyen adatik hozzá. A legjobb eredményért és egészséges gyártmányért jótállók.

Spiritus-megtakarítás

érhető el az én fölművelatlan erősítő-essenzáimmal a pálinkánál. Ez az italknak kellemes és jó ízt ad és csak nálam kapható. Egy kiló ára 3 frt 50 kr. (600—1300 liter) használati utatítás ingyen.

Ezen különlegességek kivál ajánlom még különle

essenzáimamat.

Rum, Cognac, vala mint liqueurek gyártására, stb. fölművelatlan engedményvel. Receptek ingyen adának, árjegyzék ingyen.

Pollák Károly Fülöp

Essenz-különlegességek gyára Prága.

Solid helyettesek kerestetnek.

HERRMANN J. és társa

közvetítési ügynökség szállítási ügyekben Bpest, VI. ker. Teréz-körút 6. sz.

Ajánljuk magukat pontos utánvizsgálásra mindennemű szállítólevelek és franco feladó-vevényekre 1870-ik évtől kezdve. Díjazás, csak siker esetén. Azon esetben, hogyha differenciák nem konstátálhatók, az illető iratokat minden költség vagy Provisio felszámítása nélkül bérmentve küldjük vissza.